

Кожне право людини здійснюється у певному порядку, певній послідовності. Порядок реалізації деяких з них визначається тільки самою людиною. Але значна більшість прав, визнаних і зафіксованих у законодавстві, потребує встановлення відповідних процедур з боку держави, тому що без їх допомоги взагалі не може бути реалізована. В таких випадках відсутність належної юридичної процедури передворює приписи законів про права людини на формальні, декларативні положення.

Юридична процедура реалізації прав людини - це встановлена в законі і спрямована на здобуття людиною певних особистісних і соціальних цінностей послідовність і узгодженість дій уповноваженого і зобов'язального суб'єктів, а також обсяг, зміст, форми, способи, методи та строки їх вчинення.

Права людини потребують не лише гарантій їх належної реалізації, а й таких засобів, які могли б "відгородити" людину від можливих посягань на них. Тому в правовій системі кожної держави існують різноманітні засоби охорони прав людини. До них належать всі юридичні засоби, що виконують превентивну функцію, спрямовані на запобігання порушення прав людини.

У разі порушення прав або виникнення перешкод на шляху до їх здійснення кожна людина має право на захист з боку держави і суспільства. З цією метою існує система відповідних юридичних засобів. Йдеться про засоби, за допомогою яких припиняються порушення прав людини, усуваються перепони для їх реалізації, відновлюються порушені права.

Наприклад, таку діяльність в Україні здійснює Конституційний Суд України, оскільки в його повноваження входить розгляд справ про конституційність прийнятих, але не введених в дію законів (п. 1 ст. 14 Закону України "Про Конституційний Суд України"). Така його діяльність є заходом превентивного впливу і спрямована на запобігання неконституційності законів, в тому числі й тих, що безпосередньо торкаються прав людини.

Однією з характерних особливостей розвитку співробітництва держав в області прав людини на сучасному етапі є створення системи міжнародного контролю за втіленням у життя взятих ними на себе юридичних зобов'язань. Його заснування і функціонування як на універсальному, так і на регіональному рівні є одним з найбільших досягнень в міжнародному регулюванні прав людини в першій половині ХХІ століття.

Ломако Є.О., курсант Національного університету ДПС України *Науковий керівник:*
Параниця С.П., кандидат юридичних наук,
доцент

Позитивні та негативні аспекти застереження про публічний порядок

Застереження про публічний порядок належить до числа загальних понять та є загальноприйнятим інститутом міжнародного приватного права.

Оскільки колізійна норма може обирати право будь-якої держави, а передбачити всі наслідки цього вибору неможливо, то з метою запобігання

настання можливих негативних наслідків і вживається застереження про публічний порядок. Таким чином, призначення застереження - обмежити дію колізійної норми, вилучивши застосування іноземного закону, несумісне з публічним порядком країни суду. Воно закріплено в законодавстві багатьох держав, в міжнародних договорах та застосовується при визнанні і виконанні іноземних судових та арбітражних рішень.

Розрізняють позитивне й негативне застереження, які пов'язані із становленням концепції публічного порядку. Загальна позитивна концепція («франко-італійська») базується на сукупності матеріально-правових норм, які в силу принципової важливості для захисту суспільних і моральних підвалин даної держави застосовуються завжди, навіть якщо вітчизняна колізійна норма відсилає до іноземного права (такі норми часто іменуються надімперативними). У даному випадку певні принципи і норми національного права мають особливе значення, тобто позитивне значення для держави.

В своєму підручнику, Кибенко Е.Р. зазначає, що найчастіше позитивне застереження використовується при розгляді питань, пов'язаних зі спадкуванням нерухомого майна, з відповідальністю за умисне заподіяння шкоди, з суспільним станом особи (правове положення одружених жінок, усиновлених та інших), а також питань щодо іноземного інвестування (саме існування Закону України «Про режим іноземного інвестування» виключає можливість застосування іноземного закону). «Чи слід ці норми кваліфікувати як норми публічного порядку у «позитивному» розумінні цього слова, чи належить вважати, що вони взагалі поза колізійним правом і при їх застосуванні колізійне питання взагалі не виникає? Та чи інша точка зору призводить до однакових наслідків, і в цьому розумінні обидві точки зору є ідентичними»

Категорія «публічного порядку» в міжнародному приватному праві як в законодавстві так і в судовій практиці залишається невизначеною, тому і виникають труднощі, пов'язані з її застосуванням. Остаточна невизначеність поняття публічного порядку пов'язана з самою сутністю цієї категорії, яка пов'язана з історичними, політичними, соціальними, культурними факторами розвитку кожної держави. А оскільки ці фактори різняться в залежності від геополітичного становища країни та змінюються з плином часу, майже неможливим виявляється сформулювати на рівні доктрини якийсь єдиний підхід до визначення змісту та функцій «*ordre public*» як соціально-правового явища[2].

Негативне застереження про публічний порядок знайшло своє закріплення й в Законі України «Про міжнародне приватне право», у ст. 12 якого зазначено, що норма іноземного права не застосовується у випадках, коли її застосування призводить до результату, явно несумісного із засадами правопорядку України. Відмова у застосуванні іноземного права не може ґрунтуватися лише на відмінності правової, політичної або економічної системи відповідної іноземної держави від правової, політичної або економічної системи України.

Таким чином на законодавчому рівні закріплено положення щодо захисту національного правопорядку від можливих негативних наслідків застосування іноземного правопорядку або визнання й виконання іноземного судового рішення. [1]

Список використаних джерел

1. Про міжнародне приватне право: Закон України Зі змінами і доповненнями від 09.06.2015.
2. Кисіль В.І. Механізми колізійного регулювання в сучасному міжнародному приватному праві : Автореф. д-ра. юрид. наук. - К. 2006. - С. 17.
3. Кибенко Е.Р. Міжнародне приватне право: Учбово-практичний посібник. - Х.: Еспада, 2007. - С. 45.

Нескороджена Л.Л., кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри загальноюридичних дисциплін Інституту кримінально-виконавчої служби

До питання гармонізації законодавства України

З моменту прийняття Угоди про асоціацію між ЄС та Україною(надалі - Угода) [1], дуже багато йде розмов про належне виконання ст. 475 Угоди, а саме про поступове наближення законодавства України до права ЄС відповідно до Додатків I-ХІУ Угоди на основі зобов'язань, визначених у Розділах IV, V та VI зазначеної Угоди. Однак, варто нагадати, що належне виконання ст. 475 Угоди не буде ефективним та дійсно таким, що відповідає інтересам українського суспільства, якщо під час такої гармонізації буде виникати безліч колізій між правовими нормами внутрішнього законодавства. Необхідно погодитися з Матузовим Н.І., який стверджує, що законодавчі колізії заважають нормальній, злагодженій роботі правової системи, нерідко порушують права громадян, позначаються на ефективності правового регулювання, стані законності і правопорядку, правосвідомості і правовій культурі суспільства [1, с. 231]. Тому варто при гармонізації внутрішнього законодавства дотримуватись певних правових принципів:

1. узгодження діяльності всіх учасників законодавчого процесу. Наприклад, в ст.4 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» міститься такий принцип державної регуляторної політики як прозорість та врахування громадської думки. Даний принцип передбачає відкритість для фізичних та юридичних осіб, їх об'єднань дій регуляторних органів на всіх етапах їх регуляторної діяльності, обов'язковий розгляд регуляторними органами ініціатив, зауважень та пропозицій, наданих у встановленому законом порядку фізичними та юридичними особами, їх об'єднаннями, обов'язковість і своєчасність доведення прийнятих регуляторних актів до відома фізичних та юридичних осіб, їх об'єднань, інформування громадськості про здійснення регуляторної діяльності.